

Sygn. akt V CSK 605/19

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa małoletniego J. R. B. , reprezentowanego przez
przedstawicielkę ustawową D. R.
działającą również w imieniu własnym
przeciwko C. B.(B.)
o ustalenie ojcostwa i roszczenia z tym związane,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 7 czerwca 2019 r., sygn. akt XVII Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację pozwanego C. B. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 2 października 2018 r., którym Sąd ten ustalił, że pozwany jest ojcem małoletniego J. E. R. , nadał małoletniemu J. E. R. nazwisko „R. B.”, pozbawił pozwanego władzy rodzicielskiej nad J. E. R. B. oraz zasądził od pozwanego na rzecz małoletniego alimenty oraz na rzecz matki małoletniego część wydatków związanych z ciążą i porodem oraz kosztów utrzymania powódki w okresie porodu. W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w całości skargą kasacyjną pozwany, zarzucając naruszenie art. 378 w związku z art. 217, art. 299, art. 133 § 1, art. 149 § 2 i art. 214 k.p.c.,

art. 133 § 1 k.p.c., art. 149 § 2 w związku z art. 214 § 1 k.p.c. i art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r., nr 61, poz. 284), a także art. 379 pkt 5 k.p.c. oraz art. 299 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzwonne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący C. B. powołał się na istotne zagadnienie prawne, polegające na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności pomijania przez Sąd dowodu z zeznań jednej ze stron, podczas gdy strona ta nie była prawidłowo wezwana, co doprowadziło do niemożności wypowiedzenia się w sprawie, a tym samym do pozbawienia możliwości obrony praw strony.

Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania określonego problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on istotne znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por.

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

W skardze nie sformułowano tak rozumianego zagadnienia prawnego. Motywy wniosku sprowadzały się natomiast do próby zakwestionowania pominięcia przez Sądy meriti dowodu z przesłuchania strony pozwanej. Skarżący nie wyjaśnił jednak w żadnym zakresie, z jakich względów dotychczasowy dorobek orzecznictwa i doktryny dotyczący wykładni przepisów kodeksu postępowania cywilnego regulujących dowód z przesłuchania stron, w szczególności art. 299 k.p.c., nie jest wystarczający do rozstrzygnięcia występujących w tej mierze - jego zdaniem - wątpliwości, a w związku z tym, dlaczego wątpliwości te mają precedensowy charakter, a ich rozstrzygnięcie miałyby służyć rozwojowi prawa w kontekście publicznoprawnego celu skargi kasacyjnej.

Argumentacja wniosku pomijała także, że w świetle uzasadnienia zaskarżonego wyroku skarżący, po uprzednim odroczeniu rozprawy przed Sądem Okręgowym, został wezwany na kolejne posiedzenie przesyłką adresowaną na ostatni znany temu Sądowi adres skarżącego, która została doręczona przez awizo. Skarżący nie stawiał się jednak na rozprawie, co skutkowało pominięciem dowodu z przesłuchania skarżącego. Skarżący miał zatem możliwość stawienia i złożenia zeznań. Okoliczność, że - w świetle twierdzeń pełnomocnika skarżącego - adres skarżącego był nieaktualny na skutek jego zmiany, nie mogła mieć znaczenia, zważywszy na procesowy obowiązek spoczywający na stronie zgodnie z art. 136 § 1 k.p.c. i sankcje wynikającą z jego niedochowania (art. 136 § 2 k.p.c.). Sąd Okręgowy wyjaśnił przy tym, że postawa skarżącego w toku postępowania jednoznacznie świadczyła o tym, że nie był on zainteresowany wzięciem udziału w sprawie i intencjonalnie unikał uczestnictwa w czynnościach procesowych, mimo że miał wiedzę o ich terminach, charakterze i celu.

Wreszcie, na nieporozumieniu została oparta argumentacja skarżącego, według której postępowanie apelacyjne zostało dotknięte nieważnością na skutek pozbawienia skarżącego możliwości obrony jego praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Pomijając, że zarzut ten nie

został prawidłowo powiązany z przepisami regulującymi postępowanie apelacyjne (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2015 r., III CSK 153/14, OSNC 2016, nr 1, poz. 14, i z dnia 11 lutego 2016 r., V CSK 344/15, OSNC-ZD 2017, nr A, poz. 12), skarżący był reprezentowany w postępowaniu apelacyjnym, podobnie jak w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, przez kwalifikowanego pełnomocnika procesowego i aktywnie brał w nim udział, na co trafnie zwrócił uwagę - w odniesieniu do postępowania pierwszoinstancyjnego - Sąd Okręgowy. Kwestia przeprowadzenia dowodu z przesłuchania strony lokuje się w płaszczyźnie gromadzenia materiału procesowego, a ewentualna odmowa przeprowadzenia tego dowodu bądź ograniczenie tego dowodu do przesłuchania jednej ze stron (art. 302 § 1 k.p.c.), choćby błędne, nie jest tożsame z pozbawieniem strony przeciwnej możliwości obrony jej praw (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2003 r., V CK 38/02, niepubl., z dnia 18 marca 2014 r., II PK 256/12, niepubl. i z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 637/14, niepubl. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2016 r., II CZ 29/16, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

